

SVO HASTASINDA AKUT VE KRONİK HİPERTANSİYON TEDAVİSİ

Songül BAVLI¹

GİRİŞ

Günümüzde beklenen yaşam süresinin uzamasıyla birlikte artan yaşlı nüfus popülasyonu ve dolayısıyla da serebrovasküler hastalıklar hala önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. İnme, santral sinir sisteminde iskemi ya da hemorajinin sebep olduğu akut nörolojik disfonksiyon tablosudur. Nitekim inme ülkemizde önemli ölüm nedenlerinden biri iken fonksiyon kaybı ve demansın etyolojisinde de rol oynamaktadır. Ölüm ve sakatlık oranları ile bu kadar önemli bir konu olan inmenin tedavisi kritik önem taşımaktadır. Hipertansiyon (HT), inme için hem prevelansın yüksek olması hem de majör modifiye edilebilir risk faktörlerinden biri olması nedeniyle özellik arzeder.

Tüm inmelerin yaklaşık %80'i iskemik karakterdeiken %20'si ise hemorajik karakterdedir (1). Serebrovasküler olaylardaki hipertansiyon ve tedavisi; olayın tipine yani iskemik veya hemorajik oluşuna göre aynı zamanda olayın üzerinden geçen zamana göre de ele alınmalıdır. Bu bölümde iskemik inme ve primer intraserebral hematoma olan hastaların akut ve kronik dönemdeki kan basıncı kontrolündeki güncel hedefler, kılavuz beyanları ve tedavideki önemli noktalar vurgulanacaktır.

AKUT İSKEMİK İNMEDE KAN BASINCI

Serebral büyük damarların aniden tıkanması ile beyin dokusunda sadece bu damardan beslenen ve erken dönemde yapısal hasara uğrayan bölgeye 'infarkt' adı verilmektedir. Bu bölgenin çevresinde yer alıp da etrafındaki kollateral damarlar sayesinde dolaşımın düşük seviyede de olsa halen devam ettiği (serebral kan akımı 10-20 cc/dak/100 gr beyin dokusu), nöronların elektriksel olarak sessiz ama morfolojik olarak intakt olduğu, anatomisi normale yakın iken fonksiyonunun tamamen durduğu ikinci kısma ise 'iskemik penumbra' adı verilmektedir. Penumbra rezidüel kan akımı miktarına göre dakikalardan saatlere kadar değişen bir zaman aralığında

¹ Uzm. Dr., Şuşehri Devlet Hastanesi, Nöroloji Kliniği, songulbavli@hotmail.com

hem primer hem de sekonder profilakside etkisinin belirgin olduğu unutulmamalıdır. HT tedavisinde hedef kardiyovasküler riskin maximum derecede düşürülerek hayat kalitesinin iyileştirilmesidir.

KAYNAKLAR

1. Feigin VL, Lawes CM, Bennett DA, et al. Stroke epidemiology: a review of population-based studies of incidence, prevalence, and case-fatality in the late 20th century. *The Lancet Neurology*. 2003;2(1):43-53.
2. Topçuoğlu MA. Serebrovasküler hastalıklarda hipertansiyon tedavisi. *Türkiye Klinikleri J Nephrol-Special Topics* 2009;2(3).
3. Olsen TS, Larsen B, Herning M, et al. Blood flow and vascular reactivity in collaterally perfused brain tissue. Evidence of an ischemic penumbra in patients with acute stroke. *Stroke*. 1983;14(3):332-41.
4. Cocchi MN, Edlow JA. Managing Hypertension in Patients With Acute Stroke. *Annals of emergency medicine*. 2020;75(6):767-71.
5. Qureshi AI, Ezzeddine MA, Nasar A, et al. Prevalence of elevated blood pressure in 563,704 adult patients with stroke presenting to the ED in the United States. *Am J Emerg Med*. 2007;25(1):32-8.
6. Willmot M, Leonardi-Bee J, Bath PMW. High Blood Pressure in Acute Stroke and Subsequent Outcome. *Hypertension*. 2004;43(1):18-24.
7. Qureshi AI. Acute hypertensive response in patients with stroke: pathophysiology and management. *Circulation*. 2008;118(2):176-87.
8. Whelton PK, Carey RM, Aronow WS, et al. 2017 ACC/AHA/AAPA/ABC/ACPM/AGS/APhA/ASH/ASPC/NMA/PCNA Guideline for the Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults: Executive Summary: A Report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Clinical Practice Guidelines. *Hypertension*. 2018;71(6):1269-324.
9. Powers WJ, Rabinstein AA, Ackerson T, et al. Guidelines for the Early Management of Patients With Acute Ischemic Stroke: 2019 Update to the 2018 Guidelines for the Early Management of Acute Ischemic Stroke: A Guideline for Healthcare Professionals From the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*. 2019;50(12):e344-e418.
10. Jauch EC, Saver JL, Adams HP, et al. Guidelines for the early management of patients with acute ischemic stroke: a guideline for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*. 2013;44(3):870-947.
11. Türk Nöroloji Derneği Beyin Damar Hastalıkları Bilimsel Çalışma Grubu üyeleri. Akut iskemik inme intravenöz doku plazminojen aktivatörü (tPA) kullanım cep kitabı. Gözden geçirilmiş 2. Baskı. İstanbul: Galenos Yayınevi; 2019. p.27.
12. Whelton PK, Carey RM, Aronow WS, et al. 2017 ACC/AHA/AAPA/ABC/ACPM/AGS/APhA/ASH/ASPC/NMA/PCNA Guideline for the Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults: A Report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Clinical Practice Guidelines. *Hypertension (Dallas, Tex : 1979)*. 2018;71(6):e13-e115.
13. Willmot M, Leonardi-Bee J, Bath PM. High blood pressure in acute stroke and subsequent outcome: a systematic review. *Hypertension*. 2004;43(1):18-24.

14. Hemphill JC, Greenberg SM, Anderson CS, et al. Guidelines for the Management of Spontaneous Intracerebral Hemorrhage. *Stroke*. 2015;46(7):2032-60.
15. Gorelick PB, Whelton PK, Sorond F, et al. Blood Pressure Management in Stroke. Hypertension (Dallas, Tex : 1979). 2020;76(6):1688-95.
16. Moullaali TJ, Wang X, Martin RH, et al. Blood pressure control and clinical outcomes in acute intracerebral haemorrhage: a preplanned pooled analysis of individual participant data. *The Lancet Neurology*. 2019;18(9):857-64.
17. Aiyagari V, Gorelick PB. Management of blood pressure for acute and recurrent stroke. *Stroke*. 2009;40(6):2251-6.
18. Lawes CMM, Bennett DA, Feigin VL, et al. Blood Pressure and Stroke. *Stroke*. 2004;35(3):776-85.
19. Meschia JF, Bushnell C, Boden-Albala B, et al. Guidelines for the primary prevention of stroke: a statement for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*. 2014;45(12):3754-832.
20. Kernan WN, Ovbiagele B, Black HR, et al. Guidelines for the prevention of stroke in patients with stroke and transient ischemic attack: a guideline for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*. 2014;45(7):2160-236.